

1959 23/5 Res. t. h. W. v. a.

III R-1-59

Länsstyrelsens i Västmanlands län

resolution i nedannämnda ärende rörande
fridlysning såsom naturparker av visse
områden inom Västerås stad och Kungsåra
kommun; given Västerås slott i landskans-
liet den 15 maj 1959.

De såsom naturparker fridlysta öarna och områdena: Mälaröarna
Östra holmen, Västra holmen och Elba (de s.k. Håstholmarna),
Amundsgrund, Kattskär och Björnön, vidare Johannisbergsområdet
i Västerås stad samt området Sundängen i Kungsåra kommun.

Kommuner: Västerås stad samt beträffande området Sundängen
Kungsåra kommun (Kungsåra och Björksta socknar).

Fastigheter: Stadsägorna n:ris 2241, 2242, 2243, 2244, 2245,
2246, 2247 (Östra holmen), stadsägan 2248 (Elba), stadsägan
2249 (Västra holmen), stadsägan 2250 (Amundsgrund), stadsägan
2251 (Kattskär), stadsägorna 3347, 3348, 3349, 3532 och 3533
(Björnön), stadsägan 2545 (Johannisbergsområdet), Kilsta 4¹²
och Vedby 6¹ (området Sundängen) ävensom ett inom Kilsta 4¹²
beläget grustag, samfällt för Kilsta 4² och 4¹².

Lägesbeskrivning i övrigt: De inom Västerås stad belägna öarna
och områdena ha utmärkts med grön färg å en till ärendet fogad
karta. Å ett annat kartblad har området Sundängen i Kungsåra
kommun betecknats på samma sätt. Till handlingarna i ärendet
finnes jämväl fogad en större karta över bland annat sistnämnda
område, varav belägenheten av det samfälliga grustaget å fastig-

Rägsäcker
och Stora
Stämpingen
mefin
med 35 52

loten Kilsta 4¹² framgår.

Sökande: Västerås steds park- och idrottsstyrelse. Stiftelsen Södra Björnön har biträtt ansökningsen. Övriga markägare ha skriftligen medgivit fridlysningsåtgärden. Rättsinnehavare i övrigt finnas ej.

Ägare: Västerås stad samt - i fråga om delar av Björnön - David Bjölander, Stiftelsen Södra Björnön och Konsumtionsföreningen Västerås med omnejd u.p.a. ävensom - i fråga om den till Kilsta 4² hörande andelen i det å Kilsta 4¹² belägna samfälliga grustaget - Kungl. Maj:t och Kronan.

Förvaltare: Västerås stad genom dess park- och idrottsstyrelse i fråga om de av staden ägda områdena samt Stiftelsen Södra Björnön beträffande den av stiftelsen ägda delen av Björnön.

Särskilda föreskrifter: För ovan angivna öar och områden gälla de föreskrifter, vilka upptagits i Bil. A. till denna resolution.

Statens fritidsnämnd, Svenska naturskyddsföreningen och dess länsombud, läroverksadjunkten Bertil Walldén i Västerås, samt stadens drätselkammare och kommunalnämnden i Kungsåra kommun ha tillstyrkt den sökta fridlysningsen.

Staden samt Stiftelsen Södra Björnön ha lagt ned stort arbete, betydande kostnader och mycken omtanke för att bevara och restaurera naturen i fritidsområdena. Föreliggande fridlysningsförslag avser att i huvudsak utgöra ett skydd mot

skadegörelse och slitage från allmänhetens sida dels därigenom att själva fridlysningen kan bidra till att ge befolkningen en mera positiv inställning till naturskyddet dels ock att bättre möjligheter att beivra påtagliga former av skadegörelse skapas.

Med hänsyn till anförda förhållanden och då ifrågavarande öar och områden - för vilkas egenart och växtlighet närmare redogöres i en härvid såsom Bil. B. fogad, av Walldén upprättad beskrivning - på grund av sin beskaffenhet få anses vara av väsentlig betydelse för framför allt Västerås stads invånares umgänge med naturen,

prövar länsstyrelsen jämlikt 12 § naturskyddslagen den 21 november 1952 skäligen förklara berörda öar och områden inom Västerås stad och Kungsåra kommun fridlysta såsom naturparker.

Med stöd av 13 § samma lag fastställer länsstyrelsen de föreskrifter till tryggnad av områdenas användning för avsett ändamål m.m., vilka intagits i Bil. A. till detta beslut.

Besvär över detta beslut må föras hos Kungl. Maj:t. Besvären skola vid äventyr av talans förlust hava inkommit till Kungl. jordbruksdepartementet inom tre veckor härefter; dock skall besvärstiden för menighet vara fem veckor.

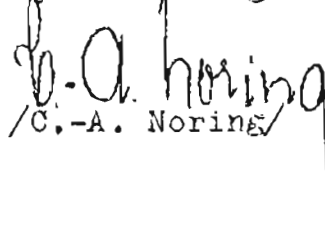
/Ragnar Casparsson/

/C.-A. Noring/

Bestyrkes;

Västerås slott i landskansliet den
21 maj 1959.

På tjänstens vägnar:

/C.-A. Noring/

Bil. A.

Särskilda föreskrifter för Västerås stads såsom naturparker
fridlysta fritidsområden.

§ 1.

Inom områdena gäller förbud att plocka följande blommor nämligen gullviva, gulsippa, blåsippa, vårärt, storrams, hässelklocka, natt och dag och nattviol.

§ 2.

Utöver vad som stadgas i strafflagen 24 kap. 1 och 2 §§ om skadegörelse och överkan skall gälla ett allmänt förbud för uppgrävning av växter av alla slag samt för brytning eller annan förstörelse av växtdelar såsom kvistar och dylikt.

§ 3.

All äggtäkt samt skadegörelse i övrigt å fågelbon är förbjudet inom områdena.

§ 4.

Lös hund får ej medföras inom områdena.

§ 5.

Camping och affischering må ske endast på de platser och villkor i övrigt, markägarna bestämma.

§ 6.

Här intagna bestämmelser skola ej äga tillämpning på markägarna och dessas rätt att utnyttja områdena.

§ 7.

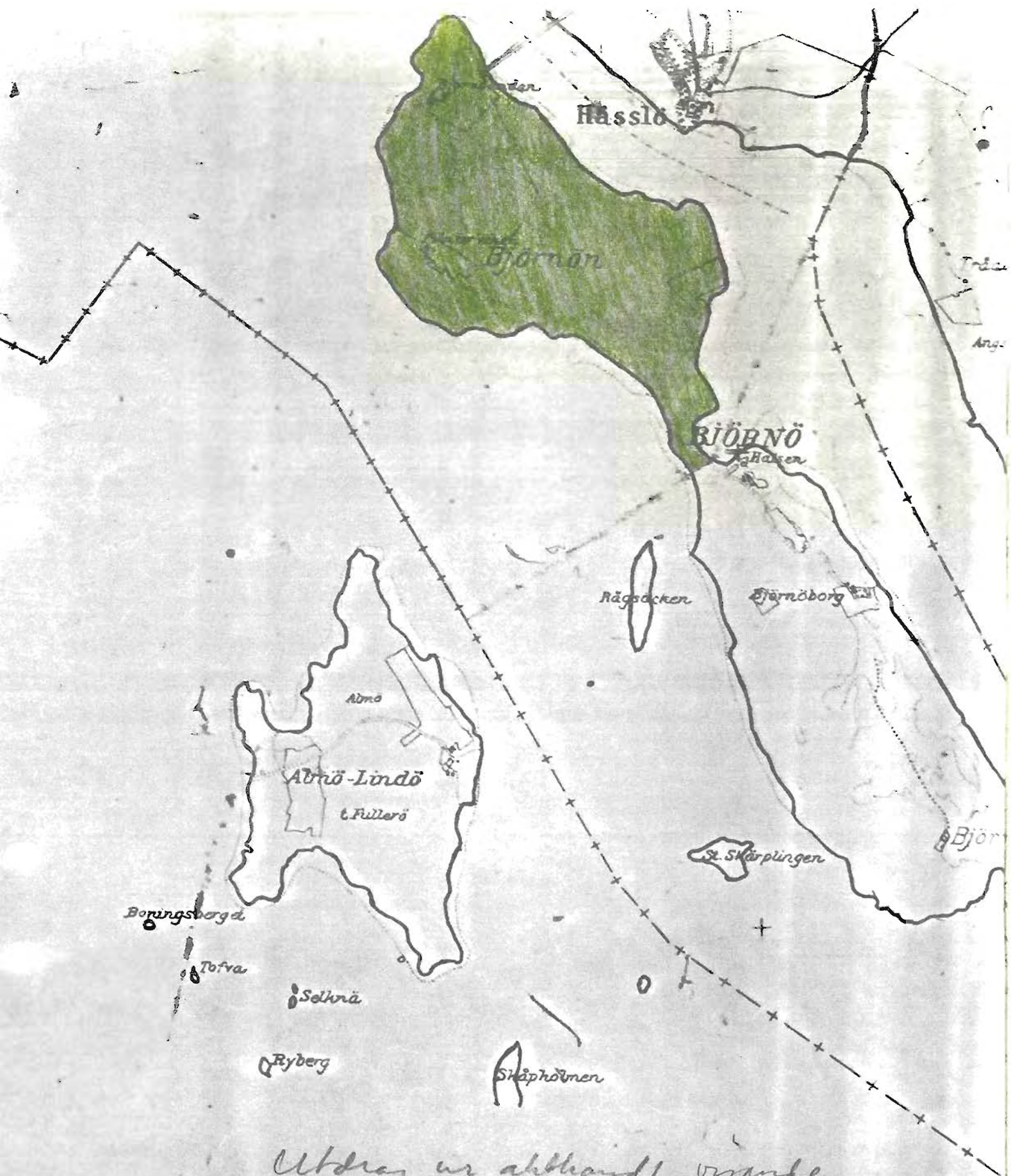
Dessa föreskrifter skola genom stadens försorg anslås genom anslagstavlor å lämpliga platser inom områdena, vilka jämväl i övrigt böra utmärkas på sätt finnes erforderligt. I samma ordning bör allmänheten särskilt uppmanas att noga iakttaga det i naturskyddslagen meddelade allmänna förbudet mot nedskräpning i naturen.

Beskrivning av som naturparker fridlysta fritidsområdena för Västerås stad.

1. Hästholmarna (Östra holmen, Elba och Västra holmen) i Västeråsfjärden söder om Västerås är övervägande lövskogsklädda öar med en rik vårväxtflora. På Östra holmen är den sällsynta gulsippan mycket utbredd, på Elba förekommer liljekonvaljen särskilt ymnigt och på Västra holmen en rätt stor uppsättning relativt sällsynta växtarter. Ett rikt fågelliv gynnas av tätare buskmarker. De små holmarna Amundsgrund och Kattskär, som delvis är planterade med lärkträd och andra icke typiska gräs, har ingen mera originell flora.
2. Björnön är genom sin närbelägenhet, sin broförbindelse med fastlandet, sin storlek och sin omväxlande och rika natur västeråsbornas ojämförligt värdefullaste fritidsområde. På grund av de förbättrade förbindelserna och den därav betydligt ökade besöksfrekvensen har på denna ö ett så betydande slitage iakttagits på senare år, att åtgärder måste anses nödvändiga för att förhindra ett utarmande av öns växt- och djurliv. Förutom den enormt rika vegetationen utmed Björnöns stränder finner man där ett rikt urval av vegetationstyper, vilka ger omväxling och tillfälle till intressanta studier för besökande och inte minst för de många skolklasser som kommer hit för naturstudier. Här finns barrskog med rikt björkinslag, ekbackar, lindskog, som delvis är urskogsartad, aspdungar och andra slag av lövträdsvegetation, enbackar och ängar, slån- och törnrossnår. Av örtvegetationen har särskilt gullvivan redan blivit svårt decimerad men blåsippan förekommer fortfarande i rikliga bestånd på många håll. Den sällsynta lungörten är särskilt vanlig på ön. Andra ädlare lundväxter är tandrot och hässelklocka. I källsprång finner man gullpudra, häxört och springkorn. Misteln växer på Björnön i flera hundra träd med c:a 6000 individ, vilket innebär att vi här med största sannolikhet numera har Sveriges största mistelbestånd. På Björnön finns också traktens rikaste fågelliv. Det får sin mångsidighet av den stora omväxlingen på miljöer. Åtskilliga högre däggdjur träffas också såsom räv, grävling, rådjur och fritt kringströvande dovhjortar. Bäst bevarad mera ursprunglig natur finns på öns sydligaste udde, som har ren vildmarks-karaktär.

3. Johannisbergssområdet, bad- och campingplats, har naturligt slitits hårt. Västerås stad har här lagt ner stora kostnader för att försköna naturen. Bl.a. har vårblommor inplanterats, som sedan med eller utan rot i stor utsträckning avlägsnats av blomsterälskare. I den kuperade terrängen växer bl.a. många vackra ekar. Nötkråkan, den sällsynta stenknäcken och näktergalen hör till de fåglar, som här ofta iakttagits.

4. Sundängen vid Ängsösundet, där ännu fram i våra dagar ett relativt primitivt jordbruk bedrivits har rester av gamla nu delvis igenvuxna lövängar, strandängar och hagmarker, som hjälpligt återställda kan ge en god föreställning om äldre tiders bondelandskap och samtidigt bli en trivselsmiljö av betydande skönhet för besökande. Av trädvegetationen är särskilt ett vackert hagtornsbestånd att nämna och av örter den vackra växten natt och dag, som här förmodligen har sin enda spontana förekomst i Västmanland.

Utdrag ur aktbehandlingens
 lävarande. Värmdö stads mark
 som förläpts genom de beslut